

Tobulas Agnės Vertelkaitės darbas

Dalia CIDZIKAITĖ

Iš pradžių Agnės Vertelkaitės, Kazickų šeimos fondo Vilniaus biuro direktorės, sugrįžimas į Lietuvą kvepėjo pačia tikriausia avantiūra. Po 13 metų gyvenimo Čikagoje, JAV, jauna moteris 2017 metų vasarą ryžosi kraustytis gyventi į Vilnių. Nors žinojo, jog žengus tokį žingsnį, reikalai gali susiklostyti visaip, ji tikėjosi geriausio. „Vis dėlto esu optimistė“, – juokiasi Agnė. Jau pusantrų metų Vilniuje gyvenanti moteris jaučiasi gana stipriai įleidusi šaknis, pasak jos, „sugrįžusi sugrįžusi“. Nors nuvykus į Čikagą ją vis dar aplanko namų jausmas ir bent trumpam ji pasijunta kaip tas titanas, stovintis tarp dviejų žemynų, Agnė sako, jog ji gyvena viena koja Amerikoje, kita – Lietuvoje. Šiandien moteris sakosi suradusi tokį darbą, apie kurį svajojusi. Kazickų šeimos fonde ji dirba tiesiog dėl žmonių, dėl Lietuvos gerovės. „Ko daugiau norėti? – sako ji ir prideda: – Mano atveju – tai tobula.“

Paskutinė Agnės Vertelkaitės organizuota ir vesta Lietuvos nepriklausomybės šventė Čikagoje, „Navy Pier“, 2017 m. kovas.

Nesitikėjo, kad bus taip sunku

Agnė labai gerai prisimena savo sugrįžimo į Lietuvą datą – 2017 metų birželio 18-ąją. Pasak jos, nors žinojo, kad sugrįžimas bus sunkus, ji nesitikėjo, kad bus taip sunku. Visų pirma buvo nelengva palikti Čikagoje gyvenančius draugus, pažįstamus ir kolegas, o taip pat tėvus. Ir nors, anot moters, ji tikėjo ir tikėjosi, kad ir Lietuvoje jos laukia būrys žmonių, su kuriais bus greitai atkurtas nutrūkęs

ryšys, taip neatsitiko, mat skyrėsi kasdienybė, įpročiai. „Taip, kaip aš Čikagoje suprasdavau laisvalaikį, socialinius santykius, bendravimą, čia to neliko, – sako Agnė. – Jau nekalbant apie darbo sferą.“

Dvejų metų riba

Lietuvoje Agnę pasitiko visiškai kitokio pobūdžio darbas, su visai kita dinamika. Ji prisimena, jog ypač pirmaisiais mėnesiais ji mėgino atsakyti sau į klausimą, kodėl taip yra ir kas čia kaltas: jos asmenybė ar tai, kad prieš sugrįždama ji ėjo valstybines pareigas. Pajutusi, kad toks galvojimas niekur nenuves, moteris prisiminė sporte naudojamą metodą: jei sunku, atliekamą pratimą padaryk bent minutę ilgiau, ir taip kaskart vis laiką prailgink. Todėl Agnė sugalvojo planą: pirmiausia Lietuvoje išbūti tris mėnesius, paskui – metus ir pagaliau – dvejus metus. „Todėl taip gerai ir atsimenu, kada sugrįžau, nes žinau, kad artėja mano dvejų metų riba, ji bus ši birželį, – šypsosis pašnekovė. – Esu sau pasakiusi, kad, praėjus dvejiems metams, viską įvertinsiu iš naujo.“ Agnė supranta, jog tai – savotiškas žaidimas su savimi, tačiau, anot jos, jis jai svarbus. „Kadangi žinau savo nustatytą ribą, praėjus dvejiems metams, išsitrauksiu savo „bylą“ ir nuosekliai ją peržiūrėsiu“, – rimtai sako ji. Nors jau ir šiandien paklausta moteris prisipažįsta, jog ji Lietuvoje jaučiasi taip, jog nori čia būti.

Brolio pavyzdys

Nemažai įtakos Agnės apsisprendimui sugrįžti turėjo jos brolis Paulius Vertelka. Į Lietuvą sugrįžęs 2012 metais kaip programos „Kurk Lietuvai“ dalyvis, šiandien Asociacijos INFOBALT vadovas, brolis Agnei buvo lyg tas akmenis tašymo įrankis. Pasak moters, būtent jo pavyzdys, tiesa, neprimygtinai, o greičiau nesąmoningai, padėjo jai apsispręsti. Agnė ypač gerai prisimena vieną savo apsilankymą Lietuvoje. Sugrįžusi atostogų, ji su broliu važiavo automobiliu. „Važiuojam, apie kažką kalbam, nutylam, ir iš niekur nieko mano brolis ima ir pasako: „Na, bet man čia labai patinka!“ – pasakoja Agnė. Pasak jos, tai įvyko be jokių įžangų, tiesiog „čia ir dabar“, o tai, kad toks jos brolio jausmas buvo nuoširdus, kilęs iš vidaus, išdavė ir intonacija, ir tai, kaip jis tai pasakė. Taip jis tarsi pats sau dar kartą patvirtino savo sprendimą sugrįžti, tačiau jis buvo svarbus ir pačiai Agnei.

5-ojo Nacionalinio diktanto rašymo Čikagos apylinkėse (Pasaulio lietuvių centras, Lemontas) dalyviai, 2010 m. kovas. Pirmoje eilėje penkta iš kairės LR gen. konsulė Čikagoje Skaistė Aniulienė, šešta Agnė Vertelkaitė, antroje eilėje šeštas – Agnės brolis Paulius Vertelka.

Neįkainojama Čikagos patirtis

Nuo praėjusių metų rugsėjo mėnesio Kazickų šeimos fondo Vilniaus biure dirbanti Agnė sako, jog tai, ką ji daro dabar, yra daug artimiau nei darbas festivalyje ar kokiame nors kitame projekte. „Gal taip yra todėl, – garsiai svarstė pašnekovė, – kad aš esu tokioje sociokultūrinėje erdvėje, kuri yra ir amerikietiška, ir lietuviška, t. y. tokia, kokia esu aš pati – dvigubas žmogus, atėjęs iš dviejų pasaulių, dviejų skirtingų kultūr.“ Panašioje aplinkoje Agnei teko dirbti ir Čikagoje – devynerius metus Lietuvos Respublikos generaliniame konsulate Čikagoje ji buvo atsakinga už kultūros ir viešosios diplomatijos projektus. Pasak jos, dirbant ten reikėjo pristatyti valstybę, palaikyti ryšius su lietuvių bendruomene. Agnė iki šiol yra dėkinga konsulato žmonėms, kurie leido jai užaugti, leido atrasti savo stipriąsias puses, savo aistrą. „Save atradau organizuodama renginius, dirbdama su žmonėmis. Paleido mane laukais ir išvešėjau“, – juokauja pašnekovė. Ji ypač dėkinga tuo metu konsulate dirbusiems vadovams: Skaistei Aniulienei, su kuria Agnė dirbo ketverius metus ir iš kurios daug ko išmoko ir sužinojo, ir po jos generaliniu konsulu dirbusiam Marijui Gudynui, su kuriuo, pasak jos, „prasidėjo tikroji kūryba“.

Su LR gen. konsulu Čikagoje Marijumi Gudynu Čikagos „Navy Pier“ restauruoto apžvalgos rato „Ferris Wheel“ atidarymo šventės metu, 2016 m. gegužė.

Tobulas darbas

Nors darbas projekte „Akordeono muzikos savaitė“ davė daug įdomios patirties, kurią Agnė lyg kokią brangakmenį pasidėjo į savo patirčių skrynelę, veikla Kazickų šeimos fonde daug kuo primena darbą Čikagoje – ir čia dirbama dėl žmonių, dėl Lietuvos gerovės. Todėl, moters nuomone, tai – kone tobulas darbas. Dirbdama Vilniaus biure, Agnė yra atsakinga už ryšio palaikymą su Kazickų šeimos fondo remiamomis programomis ir asmenimis, kurie yra arba fondo partneriai, arba remiami, arba kitaip susiję su vykdomomis iniciatyvomis. Tai labai platus tinklas, ir jis nuolat plečiasi. Ne paskutinėje vietoje yra ir naujų galimybių paieška arba jau egzistuojančių iniciatyvų susiejimas. „Visai čia pat panašiose srityse gali būti dvi ar net trys iniciatyvos, kurios dėl kokių nors priežasčių nesusijungė, – patirtimi dalijasi pašnekovė. – Jei susijungtų, gal galėtų greičiau ir toliau nueiti. Mes prie to prisidedame.“

Festivalio „Akordeono muzikos savaitė“ atidarymo metu su festivalio direktoriumi Vadimu Vystavkinu ir meno vadovu Martynu Levickiu, 2018 m.

Kazickų vizionieriškumas

Agnė turėjo ne vieną progą įsitikinti, kad čekio išrašymas nėra vienintelis Kazickų šeimos rūpestis – jie duoda savo išteklius, tarp jų ir žmogiškuosius, komandą, kuri dirba prie pačių įvairiausių projektų. Kitaip tariant, jie siūlo *know how*, t. y. matymą, patirtį, žinojimą ir vizionieriškumą, o kur reikia, ir pagalbą. Pasak Agnės, Kazickų šeimos fondas stengiasi matyti žmones, matyti Lietuvoje vykstančius reiškinius ir tas vietas, kur reikia pagalbos. Geras tokio matymo pavyzdys buvo dr. Juozo Kazicko vizija įkurti ryšių kompaniją ir taip pradėti „Omnitel“. Bet jis žiūrėjo dar toliau, klausė savęs, ką reikia daryti, kad Lietuva taptų konkurencinga. Todėl Kazickas pradėjo investuoti į technologinių kompetencijų ugdymą. 1990-ųjų pradžioje nupirko kompiuterius, vėliau sugalvojo informatikos konkursą, kuris vyksta iki šiol, įsteigė informatikos stipendijas universitete. „Pažiūrėkime, ką turime šiandien!“ – sako pašnekovė. Vilniaus biuro vadovė džiaugiasi, kad ši fondo

iniciatyva tęsiama ir šiandien – skirtinguose šalies miestuose vykdoma programa „Sourcery for Kids“ nemokamai moko Lietuvos vaikus programavimo pagrindų. „Dr. Kazicko laikais reikėjo išmokti naudotis kompiuteriu, o dabar užaugome iki to, kad šiandien jau reikia mokytis programuoti, – pabrėžia pašnekovė. – Galvoju, kad greitai ateis laikas, kai mokėjimas programuoti prilygs mokėjimui rašyti ir skaityti, vairuoti ar kalbėti angliškai.“

Su LR gen. konsulu Čikagoje Marijumi Gudynu Čikagos Padėkos dienos parade, kuriame Lietuvą pristatėme kartu su lietuvių tautinių šokių grupe „Suktinis“ (vadovė Giedrė Elekšytė-Knieža), 2015 m. lapkritis.

Dvi jaunimo programos

Paprašyta išvardyti dar keletą šiuo metu Kazickų šeimos fondo įgyvendinamų programų, Vilniaus biuro vadovė pristatė programą „Jaunimas gali“, skirtą jaunimo ugdymui. Programos tikslas – padėti užauginti motyvuotą ir įgūdžių turinčią naują kartą. Šioje programoje dėmesys skiriamas ne didmiesčio, bet regionų jaunimui – tiems, kuriems ištis trūksta dėmesio. Šiandien šešiolikoje Lietuvos miestelių vykdoma programa, kuri prasidėjo kaip „Krepšinio galia“ (pagal analogišką amerikiečių programą „Hoops for Hope“), apima įvairias sporto šakas. Taip per sportą ugdomi jaunų žmonių gyvenimo įgūdžiai.

Dar viena taip pat jauniems žmonėms, tik šįkart – diasporos jaunimui, skirta stažuočių programa „Bring Together Lithuania“ pradėta vykdyti parėjusiais metais. Ji užsienyje užaugusiems lietuvių kilmės žmonėms suteikia progą šešias savaites Lietuvoje atlikti praktiką pagal savo studijų sritį arba juos dominančiose srityse. Pasak Agnės, programos, pernai vykusios „We Connect Lithuania“ pavadinimu, dalyviai ne tik įgys profesinės patirties, bet ir pažins modernią Lietuvą. Programa sukurta norint atkreipti jaunų žmonių dėmesį į šiuolaikinės Lietuvos, jos gamtos ir kultūros pažinimą. Dalyviai turės galimybę keliauti po gražiausias šalies vietas ir miestus, taip pat vyks į įmones, dalyvaus interaktyviuose seminaruose, ekskursijose ir nacionaliniuose renginiuose.

Iššūkiai

Darbas Kazickų šeimos fonde, nuo kurio Vilniaus biuro įsteigimo 1999 metų vasario 22 d. šiemet sukako dvidešimt metų, apima labai platų spektrą – nuo Prezidentūros iki socialinio centro ar hospiso. „Viską reikia pajauti, viską reikia pamatyti savo akimis“, – tokiais žodžiais Agnė apibūdina savo darbo specifiką. Tai – nauja patirtis, o kartu ir iššūkis. Beveik metus fonde dirbanti moteris neslepia, jog vadovės pareigos pareikalavo iš jos tokių sričių kaip administravimas bei apskaita išmanymo. Išmanyti reikia ir teisinę organizacijų valdymo pusę, su kuria Agnei iki darbo fonde neteko susidurti. Kitas iššūkis – pažintis su svarbiausiomis Lietuvos institucijomis ir jose dirbančiais žmonėmis, nes, moteris pastebi, bendraujant daug ką reiškia tradicijos ir įpročiai. „Kai kurie dalykai, – pabrėžia ji, – kurie man atrodo savaime suprantami, čia, Lietuvoje, iš tiesų nėra savaime suprantami.“

Lietuvoje paseno

Ypač į akis pašnekovei krito Lietuvos visuomenės požiūris į amžių. „Aš čia

pasenau, – lyg rimtai, lyg juokais pasiskundžia ji. – Kokiais gerais septyneriais metais. Čikagoje buvau jaunas subrendęs žmogus, kuriam galima viskas, kuris elgiasi taip, kaip nori, domisi tuo, kuo nori. Niekur nesijaučiau per sena.“ Lietuvoje yra kitaip. Pavyzdžiui, nuėjus į elektroninės muzikos koncertą Lietuvoje, jei ir neišgirsti replikų, tai pamatai žmonių reakciją. Arba žmonės paklausia tavo amžiaus, o išgirdę atsakymą, pasidaro tam tikras išvadas. „Mano bendraamžiai Lietuvoje tikrai turi kitokią kasdienybę nei aš, ir tų, kurie gyvena viengungišką gyvenimą, čia gerokai mažiau, – savo pastebėjimais dalijasi Agnė. – Į tai žiūrima kaip į neigiamą dalyką, kaip į tam tikrą trūkumą. To niekada nejaučiau Čikagoje.“

Prie tradiciškai šv. Kalėdoms lietuviškais „šiaudinukais“ papuoštos eglutės Čikagos laisvalaikio ir pramogų centre „Navy Pier“, 2008 m. gruodis. Iš kairės: Agnė Vertelkaitė, Rita Janz, Skaistė Aniulienė ir Marija Kriaučiūnienė.

Įkvepiantis pavyzdys

Agnė įsitikinusi, jog apie žmogų pasako ne jo amžius ar lytis, bet jo motyvacija.

„Man rodiklis yra, ar žmogus dega, – sako ji. – Žaviuosi tais, kurie yra iškalbingi, įvaldę retoriką, tačiau man kur kas svarbiau, ar jie dega, ar jie daro.“ Pasak Agnės, Jūratė Kazickaitė yra fantastinis tokio žmogaus pavyzdys. Buvo Vietnamo kare, kopė į kalnus, tai jos iniciatyva įgalinamas Lietuvos jaunimas, ypač merginos. Tai ji pasiūlė merginas sudominti bėgimu, nes krepšinyje, sulaukus tam tikro amžiaus, nemažai jų atbyra. „Mergaitės gali bėgti“, – Agnė cituoja Jūratės Kazickaitės ištartus žodžius. Pasak jos, ji tai rodė savo pavyzdžiu, dar visai neseniai bėgiodama 365 dienas per metus.

Agnės asm. nuotraukų albumo nuotraukos

pasauliolietuvis.lt

„Pasaulio lietuviai ir Lietuva“

Mielai pasidalysime svetainėje skelbiamais tekstais ir nuotraukomis, tik prašome nurodyti informacijos šaltinį ir autorius.

SPAUDOS,
RADIJO IR
TELEVIZIJOS
RĖMIMO
FONDAS

